

Verksamhetsberättelse och årsredovisning från SSSK/AK 2022

Svenska Shetland Sheepdogklubbens Avelskommitté har haft ännu ett intensivt år.

AK har haft digitala möten i stort sett varje månad och däremellan kommunicerat per e-post och telefon.

AK har utarbetat en hälsoenkät som finns tillgänglig för alla som vill att svara på fram till 31 jan 2023. Till god hjälp hade vi en grupp testpiloter som kom med värdefull återkoppling. Information om enkäten har spridits via Sheltiebladet, hemsidan, SSSKs Facebook-sida och ett flertal Facebook-grupper samt via mail till medlemmarna.

AK har haft många kontakter med medlemmar och andra och försöker besvara frågor så fort som möjligt.

Planeringen har startats för klubbens nästa avelskonferens 28-29 oktober 2023 i Upplands Väsby.

SKK:s registreringsregler har ändrats från och med 1 jan 2023 och möjliggör numera avel på sobel merle, vilket tillstyrkts av SSSK.

Fertiliteten har alltid varit låg med en genomsnittlig kullstorlek på ca 3,2 vilket är lägre än många raser av ungefär samma eller mindre fysiska storlek. En student vid Sveriges Lantbruksuniversitet har gjort en studie och i Sheltiebladet 4-2022 publicerades av populärveteranskaplig text.

AK har skrivit i Sheltiebladet bland annat om rasavelns dilemma.

Birgitta Åhman och Terese Holmquist deltog i SKK:s centrala avelskonferens i november 2022.

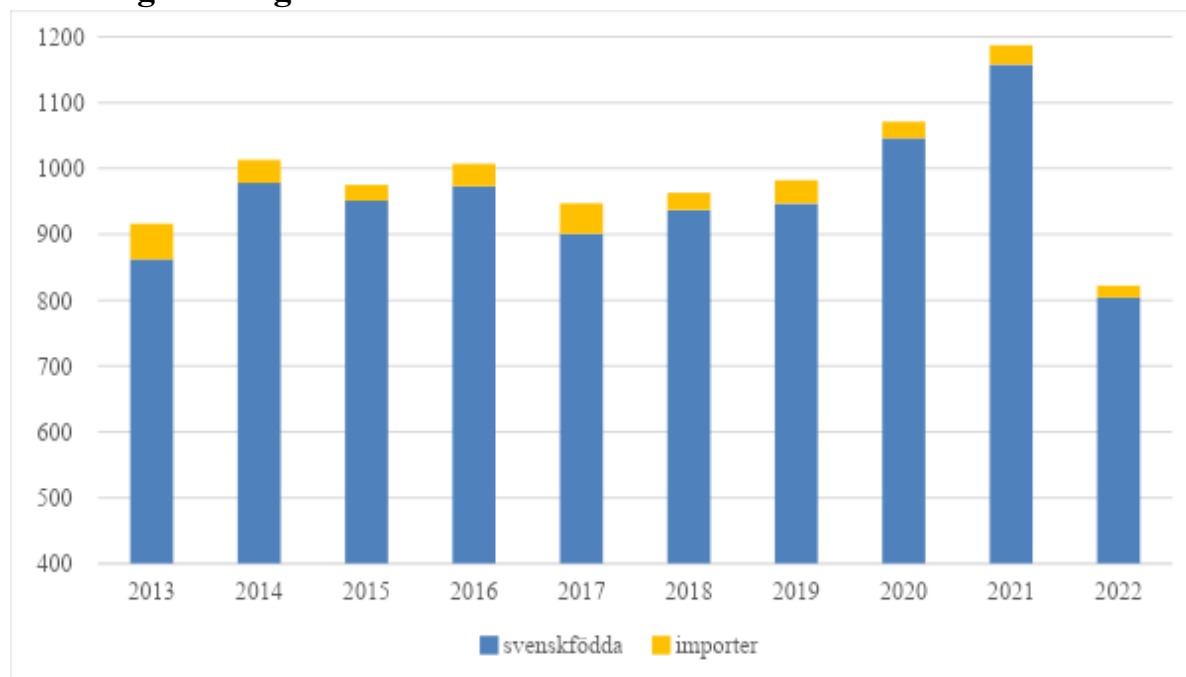
Registreringar 2022

Under 2022 har det registrerats 827 [2021: 1187] shetland sheepdog, Av dessa är det 809 svenskfödda (408 hanar och 401 tikar), samt 18 importörer - 9 hanar och 9 tikar [2021: 13+16=29 importörer]

De 809 svenskfödda valparna [2021: 1158] kommer från 260 [349] kullar från 129 [182] uppfödare med kennelnamn och 20 [13] utan kennelnamn. 129 [141] olika hanar och 250 [337] olika tikar har använts.

Kommentar: 827 nyregistreringar är en minskning med ca 30% jämfört med 2021 vilket kan tyckas dramatiskt, det är också den lägsta siffran sedan 1995. Men man bör minnas att 2020 och 2021 ökade registreringarna med ca 10% per år och tittar man på genomsnittet i 3-årsperioder så ligger vi ungefär på normal nivå. Uppgången under pandemin var tillfällig, men vilka konsekvenser lågkonjunkturen får återstår att se.

Antal registreringar 2013-2022

Kommentar: Minskningen ser större ut än den är eftersom Y-axeln börjar på 400.

Importer 2022, per land

Ursprungsland	hana r	tika r	summ a
Danmark	1		1
Finland		1	1
Norge	3	3	6
Polen		1	1
Ryssland	1	4	5
Spanien	1		1
Tjeckien	2		2
Ukraina	1		1
summa	9	9	18

Kullstorlek, kullar registrerade 2022

antal valpar i kullen	antal kullar	2022	antal kullar	2021
		andel, %		andel, %
1 valp	43	17%	38	11%
2 valpar	54	21%	64	18%
3 valpar	64	25%	100	29%
4 valpar	52	20%	71	20%
5 valpar	34	13%	53	15%
6 valpar	6	2%	18	5%
7 valpar	4	2%	5	1%
8 valpar	3	1%	0	0%
Antal kullar	260		349	
Antal valpar	809		1158	
Kullstorlek	3,11		3,32	

Inavelsgradsökning:

Den genomsnittliga inavelsgradsökningen för kullar registrerade 2022 var 1,4% [1,5% för 2021]. Av de 258 kullarna har 7 kullar en inavelsgradsökning mellan 6,25% och 12,49%. 6,25% motsvarar kusinparning. Fyra kullar låg på eller över 12,5% (motsvarar halvsyskonparning). SSSK:s rekommendation är att ingen enskild kull ska överstiga 6,25%

Kommentar: Under 2000-2022 har inavelsgradsökningen över 5 generationer varierat mellan 0,9% och 2,1% med ett genomsnitt på 1,3%

Ålder för avel:

60 av de 260 kullar som registrerades 2022 var efter hanar som var under 3 år vid parningstillfället. Det är 23% [27% för 2021].

Inte någon kull var efter en för ung hane. SSSK:s rekommendation (se RAS) är att hanar ska vara minst 15 månader vid parningstillfället.

Andelen äldre hanar, de som fyllt 8 år, är samma som 2020 och 2021, ca 18% (47 kullar för 2022).

En tik var mellan 18 och 20 mån vid parningstillfället. Jordbruksverket och SKK anger minimum 18 mån, medan SSSK:s rekommendation är 20 månader.

Kommentar: Den som vill jämföra dessa siffror med Avelsdata bör notera att där anges föräldrarnas ålder när kullen föds, inte vid parningen. I siffrorna ovan har parningsdatum beräknats till 60 dagar före födelsedatum.

Aveln på unga hanar har fortsatt att minska. Det är en bra utveckling eftersom det innebär ett mindre risktagande att avla på äldre hundar, eftersom man vet mer om deras hälsa över tid och vad de lämnat till sina avkommor.

Mest använda hanar 2022

Regnr	Namn	född år	kullar reg 2022	valpar reg 2022	kullar totalt	valpar totalt
SE61854/2021	Midday Sun At Lochkaren	2014	8	27	10	35
SE61962/2021	Lanteague Gold Sovereign At Lochkaren	2017	7	16	9	25
SE49982/2018	Lyckoshellans Fortunate Son, Ch	2018	7	14	27	64
SE36910/2020	Moorwood Golden Ensign, Ch	2020	6	19	8	27
SE52334/2013	Lönnerbergas Hooked On A Feeling, Ch	2013	6	12	20	60
SE53526/2012	Lundecock's Let It Go, Ch	2012	5	18	16	47
SE31594/2017	Solisweet Black Music	2017	5	18	5	18
SE12474/2015	Shellrick's On Fire	2014	5	15	26	87
SE16364/2020	Smultronets New Sensation	2020	4	19	5	24
SE54062/2014	Lythwood Trick Or Treat At Milesend, Ch	2013	4	18	34	111
SE23346/2020	Törnlundas Soft Spike	2020	4	15	4	15
SE52754/2017	Starbelle Shamrock, Ch	2017	4	14	22	71
SE21879/2018	Grazelands Cary Grant	2018	4	13	8	24
SE49068/2015	Shellrick's Victory Storm	2015	4	12	18	59
SE42244/2019	Whalsay Richard James	2019	4	12	8	22
SE16470/2019	Lapplandia's Odessa Nikita	2019	4	11	10	37
SE15373/2017	Shelteam Levi's Online	2017	4	11	4	11
SE54734/2019	Molson Milkybar Kid, Ch	2019	4	10	9	26
SE42162/2016	Rustic's He Is	2016	4	6	11	22

Färgfördelning svenskfödda shelties, registrerade 2022

Färg	hanar	tikar	summa	andel 2022	andel 2021
sobel m vita tecken	215	230	445	55%	54%
trefärgad	132	110	242	30%	28%
svart & vit	10	10	20	2%	4%
blue merle	50	51	101	12%	14%
sobel merle	1		1	0%	0%
Summa	408	401	809		

Hälsundersökningar som registrerats av SKK under 2021

Notera att det som redovisas nedan är data per 4 januari 2023 och fler resultat för veterinärundersökningar utförda under 2022 kan komma in senare.

Ögon

Ögon	antal
Öga UA	827
Retinopati (olika former)	3
Näthinneavlossning/blödning	2
Colobom (olika grader)	19
CRD (olika grader)	129
Distichiasis	62
Katarakt (olika former och grader)	6
Persisterande hyaloidkärl	3
PPM (olika former och grader)	20
PHTVL/PHPV, grad 2-6	4
Artresia puncta lacrimalis	2
Corneadystrofi	1
Irishypoplasi	1
Vitreusdegeneration	1
Övrig medfödd förändring i ögat	4
Summa	1084 [2021: 1443]
Antal ögonlysta individer:	1050 (varav 724 valpar före 10 v ålder)

Kommentarer: Listan visar alla ögon diagnoser som ställts under 2022 och som registrerats hos SKK per 4 jan 2023. Men listan är svårtolkad av flera skäl. Dels kan en hund ha flera diagnoser, dels kan en diagnos försvinna när hunden blir äldre och andra kan tillkomma. Vissa diagnoser är allvarliga, andra av liten betydelse. För de allra flesta diagnoser är det den senaste som är intressant, medan när det gäller CEA-komplexet anser SSSK att man måste se på det hela på annat sätt och har principen att den sämsta CEA-diagnosen gäller. Läs mer om detta i RAS! RAS finns på SSSKs webbplats och där hittar du också mer info om de olika diagnoserna.

19 **colobom**diagnoser under ett enskilt år är ovanligt mycket. Vid närmare granskning framkommer att några av dessa är hundar som lysts första gången under 2022 (och inte som valpar) och nu befunnits ha colobom. Några är hundar som lysts om i vuxen ålder med annat resultat än som valpar.

Distichiasis behöver också kommenteras. När SSSK beräknar hur vanligt distichiasis är inkluderas endast hundar som ögonlysts efter 1 års ålder, eftersom distichiasis mycket sällan ses på valpar. Totalt har 1968 hundar lysts efter 1 års ålder (sedan 2012, det nya ögonprotokollet infördes hösten 2011). Av dessa hade 317 distichiasis (16%) vid senaste ögonlysningen. 741 (38%) hundar har någon gång fått den diagnosen.

CEA-statistik svenskfödda shelties, baserat på födelseår och sämsta resultat per hund

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
CEA ua	81%	80%	84%	85%	85%	84%	87%	86%	86%	87%
CRD	18%	18%	14%	14%	13%	14%	12%	13%	13%	12%
COL	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Näthinneavlossning			0%	0%			0%			0%
Blödning		0%				0%	0%			
Antal ögonlysta	893	903	941	955	871	921	882	102	106	
								1	9	688
Antal födda	918	922	967	974	900	942	913	107		
								8	1123	771

Kommentar: alla valpar födda 2022 hade inte hunnit registreras eller ögonlystas när denna sammanställning gjordes.

HD (höftleds dysplasi)

Under 2022 har HD-resultaten för 280 shelties registrerats i SKKs databas, vilket är 12 färre än året innan.

HD grad A	103
HD grad B	97
HD grad C	57
HD grad D	14
HD grad E	9
Summa	280

Baserat på de svenskfödda hundarnas födelseår ser HD-statistiken ut så här 2012-2021

Diagnos/födelseår	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HD grad A	44%	50%	34%	35%	37%	36%	42%	42%	33%	42%
HD grad B	37%	31%	31%	33%	38%	33%	30%	31%	41%	41%
HD grad C	14%	16%	26%	24%	22%	26%	22%	18%	20%	14%
HD grad D	1%	1%	5%	5%	1%	3%	2%	4%	5%	2%
HD grad E	4%	2%	4%	3%	2%	2%	4%	5%	1%	1%
Totalt antal undersökta	81	115	129	153	144	190	227	184	221	179
Snittålder (månader)	25	25	29	23	21	19	18	17	13	13
Antal födda	900	918	922	967	974	900	942	913	107	8
									1123	

ED (armbågsdysplasi)

Under 2021 har ED-resultaten för 250 shelties registrerats i SKKs databas, vilket är 13 färre än året innan.

ED ua (0)	233
ED grad 1	14
ED grad 2	1
ED grad 3	2

Baserat på de svenskfödda hundarnas födelseår ser ED-statistiken ut så här 2012-2021

Diagnos	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ED ua (0)	87%	90%	95%	94%	92%	96%	92%	93%	94%	98%
ED grad 1	8%	8%	5%	5%	5%	4%	6%	4%	6%	2%
ED grad 2	5%	1%		1%	3%		1%	2%		
ED grad 3		1%				1%	1%	2%	0%	
ED klinisk										
Totalt antal undersökta	61	92	97	120	120	161	205	165	209	165
Snittålder (månader)	24	22	28	22	20	18	18	17	15	13
									107	
Antal födda	900	918	922	967	974	900	942	913	8	1123

Kommentar: "ED klinisk" - SKK införde i nov 2021 möjlighet till frivillig registrering av kliniska ED-fall för att fånga upp drabbade hundar som inte hunnit komma till officiell röntgen.

Patellaluxation 2022

29 resultat från undersökning av patella har registrerats under 2022, samtliga var utan anmärkning. [2021: 25]

Kommentar: 141 svenskfödda shelties (födda 2000 eller senare) har undersökts. Av dessa var 136 utan anmärkning, 5 har fått diagnosen ”patella, medialt grad 1”.

Övrigt

BPH och MH, antal starter per år	2022	2021
Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH)	206	53
Mentalbeskrivning Hund (MH)	15	5

Tack!

SSSKs Avelskommitté som under 2022 bestått av Anna Uthorn (sammanställande), Terese Holmquist, Natalja Skalin och Birgitta Åhman vill tacka för det förtroende som visats oss och för det stora engagemanget bland medlemmarna i avelsfrågor.

SSSK/AK nås på mailadressen avel@sssk.org

SSSK/AK januari 2023